

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.3.11>

УДК 005.32:334.72:331.102.24

М. В. Боровик,

д. е. н, професор, професор кафедри менеджменту і публічного адміністрування, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7362-7830>

ІНТЕГРАЦІЯ ЛІДЕРСТВА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ САМОЗАЙНЯТИХ ОСІБ

M. Borovyk,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Management and Public Administration, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

INTEGRATION OF LEADERSHIP AND ENTREPRENEURSHIP IN THE MANAGEMENT SYSTEM FOR THE DEVELOPMENT OF SELF- EMPLOYED INDIVIDUALS

У статті досліджено теоретичні засади інтеграції лідерства та підприємництва у системі управління розвитком самозайнятих осіб в умовах трансформації сучасної економіки. Обґрунтовано актуальність

розвитку самозайнятості як важливого чинника підвищення економічної активності населення, розвитку малого підприємництва та формування конкурентного ринкового середовища. Визначено роль лідерських і підприємницьких компетентностей у забезпеченні ефективності індивідуальної економічної діяльності. Запропоновано авторське трактування поняття підприємницького лідерства як інтегрованої системи особистісних, управлінських і підприємницьких компетентностей, що забезпечують здатність самозайнятої особи ініціювати та розвивати власну економічну діяльність. Розроблено концептуальну модель інтеграції лідерства та підприємництва, яка відображає взаємозв'язок зовнішніх умов, особистісних характеристик та компетентнісної бази самозайнятих осіб. Запропоновано механізм управління розвитком самозайнятості, що включає послідовні етапи формування підприємницького потенціалу, організації та розвитку економічної діяльності. Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованих підходів для підвищення ефективності самозайнятості та розвитку підприємницької активності населення.

The article examines the theoretical foundations of integrating leadership and entrepreneurship within the management system of self-employed individuals' development in the context of modern economic transformations. The relevance of the study is determined by the growing role of self-employment as an important form of economic activity that contributes to the development of small business, the formation of a competitive environment, and the creation of new economic opportunities for individuals. In conditions of dynamic market changes, digitalization, and increasing competition, the effectiveness of self-employed individuals increasingly depends not only on professional knowledge and skills but also on the ability to demonstrate leadership qualities, identify market opportunities, make strategic decisions, and adapt to economic changes.

The study substantiates the importance of combining leadership qualities with entrepreneurial competencies as a key factor in improving the efficiency and sustainability of self-employment. The concept of entrepreneurial leadership is considered as an integrative phenomenon that combines strategic vision, initiative, innovative thinking, and the ability to organize and manage individual economic activity. The article proposes an author's interpretation of

entrepreneurial leadership of self-employed individuals as an integrated system of personal, managerial, and entrepreneurial competencies that ensures the ability to initiate, develop, and maintain effective economic activity in a competitive market environment.

A conceptual model of the integration of leadership and entrepreneurship in the management of self-employment development is developed. The proposed model reflects the interaction between external environmental factors, personal characteristics of individuals, competency development, and management mechanisms that influence the effectiveness of self-employed economic activity. In addition, a management mechanism for the development of self-employment is proposed, which includes sequential stages such as the formation of entrepreneurial potential, initiation of economic activity, organization and management of business processes, development and scaling of economic activity, and ensuring its sustainability.

The practical significance of the research lies in the possibility of applying the proposed theoretical approaches and management tools for improving strategies aimed at developing self-employment, strengthening entrepreneurial leadership, and increasing the competitiveness and economic sustainability of self-employed individuals in modern market conditions.

Ключові слова: *самозайнятість; підприємницьке лідерство; лідерство; підприємництво; управління розвитком; підприємницькі компетентності.*

Keywords: *self-employment; entrepreneurial leadership; leadership; entrepreneurship; development management; entrepreneurial competencies.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах трансформації економічних систем, поширення гнучких форм зайнятості та розвитку цифрової економіки зростає значення самозайнятості як важливої форми економічної активності населення. Самозайняті особи сприяють розвитку малого підприємництва, формуванню конкурентного середовища та створенню нових робочих місць, що підсилює економічну динаміку суспільства.

Разом із тим сучасне ринкове середовище характеризується високим рівнем невизначеності, швидкими технологічними змінами та посиленням конкуренції. За таких умов ефективність діяльності самозайнятих осіб дедалі більше залежить не лише від професійних знань, а й від здатності стратегічно мислити, виявляти ринкові можливості, адаптуватися до змін та приймати управлінські рішення в умовах ризику. У цьому контексті особливого значення набуває розвиток лідерських і підприємницьких компетентностей.

У наукових дослідженнях лідерство та підприємництво традиційно розглядаються як окремі управлінські феномени. Проте сучасні економічні процеси зумовлюють необхідність їх інтеграції, що формує нову управлінську парадигму – підприємницьке лідерство. Для самозайнятих осіб така інтеграція є особливо актуальною, оскільки вони одночасно виконують функції ініціатора, організатора та виконавця економічної діяльності.

Незважаючи на значну кількість наукових праць у сфері підприємництва та лідерства, питання їх інтеграції у системі управління розвитком самозайнятих осіб залишається недостатньо дослідженим. Це зумовлює необхідність дослідження теоретичних і прикладних аспектів поєднання лідерських та підприємницьких компетентностей у процесі розвитку самозайнятості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика лідерства та підприємництва широко досліджується у зарубіжній і вітчизняній науковій літературі. Значний внесок у розвиток теорії лідерства зробили Р. Стогділл [1], Дж. Бернс [2], а також сучасні дослідники, які інтегрують особистісні та поведінкові підходи до аналізу ефективності лідерства [7]. Теоретичні засади підприємництва та підприємницького менеджменту розкрито у працях П. Друкера [3], Г. Стівенсона та Х. Харілло [4]. Питання взаємозв'язку лідерства і підприємництва у межах концепції підприємницького лідерства досліджуються В. Гуптою, І. МакМілланом та Г. Суріє [5], а також Д. Куратко [6]. У вітчизняній науковій літературі еволюцію теорій лідерства та їх сучасне трактування аналізують Н. Данилевич і В. Іванюк [8], А. Чорний

[9], а проблеми розвитку підприємництва та інноваційної діяльності досліджують І. Ситник, А. Струнгар і Д. Гловацький [10], А. Касич і А. Джура [11].

Отже, у наукових дослідженнях сформовано теоретичні підходи до розуміння лідерства та підприємництва, однак питання їх інтеграції у системі управління розвитком самозайнятих осіб потребує подальшого наукового опрацювання. Це зумовлює необхідність більш детального дослідження теоретичних засад інтеграції лідерства та підприємництва у процесі управління розвитком самозайнятості.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретичних засад інтеграції лідерства та підприємництва у системі управління розвитком самозайнятих осіб. Досягнення поставленої мети передбачає узагальнення сучасних наукових підходів до дослідження лідерства та підприємництва, визначення їх ролі у розвитку самозайнятості, а також розроблення концептуального підходу до формування підприємницького лідерства як чинника підвищення ефективності індивідуальної економічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний розвиток економічних систем характеризується зростанням ролі індивідуальної підприємницької активності, що зумовлює підвищення значення самозайнятості як форми реалізації економічного потенціалу особистості. Самозайняті особи виступають важливими суб'єктами економічних відносин, забезпечуючи створення нових товарів і послуг, розвиток локальних ринків та підвищення рівня економічної мобільності населення.

У сучасних умовах ефективність діяльності самозайнятих осіб значною мірою визначається не лише професійними знаннями та спеціалізованими навичками, а й здатністю до стратегічного мислення, інноваційної діяльності, прийняття управлінських рішень і ефективної взаємодії з ринковим середовищем. У цьому контексті важливого значення набуває поєднання лідерських якостей та підприємницьких компетентностей.

Лідерство у сучасній управлінській науці розглядається як здатність індивіда формувати бачення розвитку, впливати на поведінку інших та організовувати процес досягнення поставлених цілей [1; 2]. Для самозайнятих осіб лідерство проявляється насамперед у здатності до самоуправління, ініціювання економічної діяльності, стратегічного планування та формування власної траєкторії професійного розвитку.

Підприємництво, у свою чергу, пов'язується з процесом пошуку та реалізації нових можливостей, інноваційною діяльністю, ефективним використанням ресурсів і управлінням ризиками [3; 4]. Підприємницька діяльність передбачає здатність індивіда ідентифікувати ринкові можливості, формувати нові економічні цінності та забезпечувати стійкість власної економічної діяльності.

У сучасних наукових підходах дедалі більше уваги приділяється інтеграції лідерства та підприємництва, що відображає формування концепції підприємницького лідерства [5; 6]. Така інтеграція передбачає поєднання стратегічного бачення, здатності до інновацій, управління ризиками та ефективної організації економічної діяльності.

З огляду на це доцільно запропонувати авторське трактування поняття підприємницького лідерства у контексті розвитку самозайнятості.

Підприємницьке лідерство самозайнятих осіб пропонується визначати як інтегровану систему особистісних, управлінських і підприємницьких компетентностей, що забезпечує здатність індивіда ініціювати та розвивати власну економічну діяльність, ефективно використовувати можливості ринкового середовища та формувати стійку траєкторію професійного розвитку.

Формування підприємницького лідерства базується на поєднанні двох взаємопов'язаних груп компетентностей – лідерських та підприємницьких (табл. 1).

Таблиця 1. Інтеграція лідерських і підприємницьких компетентностей

Група компетентностей	Лідерські компетентності	Підприємницькі компетентності	Результат інтеграції
Стратегічні	стратегічне мислення	пошук ринкових можливостей	формування стратегії розвитку діяльності
Організаційні	управління процесами	ефективне використання ресурсів	оптимізація економічної діяльності
Інноваційні	ініціативність	інноваційність	створення нових продуктів і послуг
Комунікаційні	здатність до впливу	переговори з клієнтами та партнерами	розвиток ділових зв'язків
Управління ризиками	відповідальність	оцінювання підприємницьких ризиків	забезпечення стабільності діяльності

Джерело: розроблено автором.

Інтеграція зазначених компетентностей формує основу підприємницького лідерства, що забезпечує ефективне управління розвитком самозайнятості та підвищення конкурентоспроможності індивідуальної економічної діяльності.

Таким чином, розвиток самозайнятості доцільно розглядати не лише як результат індивідуальної підприємницької активності, а і як процес формування підприємницького лідерства, що поєднує лідерські якості, підприємницьке мислення та управлінські компетентності.

Важливим елементом формування підприємницького лідерства самозайнятих осіб є розвиток відповідних компетентностей, які поєднують лідерські якості та підприємницьке мислення. У сучасних наукових дослідженнях підприємницьке лідерство розглядається як інтеграція управлінських, інноваційних та підприємницьких здібностей, що забезпечують ефективне функціонування економічної діяльності [5; 6]. Для систематизації ключових компетентностей підприємницького лідерства доцільно виділити їх основні групи, що наведено у Таблиці 2.

Таблиця 2. Структура підприємницького лідерства самозайнятих осіб

Група компетентностей	Зміст компетентностей	Основні прояви у діяльності самозайнятої особи	Роль у розвитку самозайнятості
Стратегічні компетентності	Здатність формувати бачення розвитку діяльності та визначати довгострокові цілі	стратегічне мислення; планування розвитку діяльності; прогнозування змін ринкового середовища	забезпечують формування ефективної стратегії розвитку економічної діяльності
Підприємницькі компетентності	Здатність ідентифікувати ринкові можливості та реалізовувати інноваційні ідеї	пошук бізнес-можливостей; інноваційність; готовність до ризику; підприємницька ініціативність	сприяють створенню нових економічних можливостей та розвитку діяльності
Організаційно-управлінські компетентності	Здатність ефективно організовувати економічну діяльність та управляти ресурсами	організація бізнес-процесів; управління фінансовими та матеріальними ресурсами; прийняття управлінських рішень	забезпечують ефективне функціонування та стабільність діяльності
Комунікаційні компетентності	Здатність ефективно взаємодіяти з клієнтами, партнерами та іншими учасниками економічних відносин	ведення переговорів; формування ділових зв'язків; розвиток партнерських відносин	сприяють розширенню ринків збуту та розвитку професійних мереж
Адаптивно-інноваційні компетентності	Здатність адаптуватися до змін економічного середовища та впроваджувати інновації	гнучкість у прийнятті рішень; використання цифрових технологій; постійний розвиток професійних навичок	забезпечують конкурентоспроможність та довгострокову стійкість діяльності

Джерело: розроблено автором.

Як видно з Табл. 2, структура підприємницького лідерства самозайнятих осіб включає стратегічні, підприємницькі, організаційно-управлінські, комунікаційні та адаптивно-інноваційні компетентності. Їх інтеграція забезпечує здатність самозайнятої особи ефективно організовувати власну економічну діяльність, використовувати ринкові можливості та адаптуватися до змін ринкового середовища. Сукупність зазначених компетентностей формує основу підприємницького лідерства як ключового чинника розвитку самозайнятості, що узгоджується із сучасними підходами

до дослідження лідерства та підприємницької діяльності [5; 6; 7; 10].

Сучасні умови розвитку економіки вимагають формування нових підходів до управління самозайнятістю, які враховують необхідність розвитку як підприємницьких, так і лідерських компетентностей. У цьому контексті доцільним є формування концептуальної моделі інтеграції лідерства та підприємництва, що дозволяє системно пояснити процес розвитку самозайнятих осіб та визначити ключові фактори підвищення ефективності їх економічної діяльності (Рис. 1).

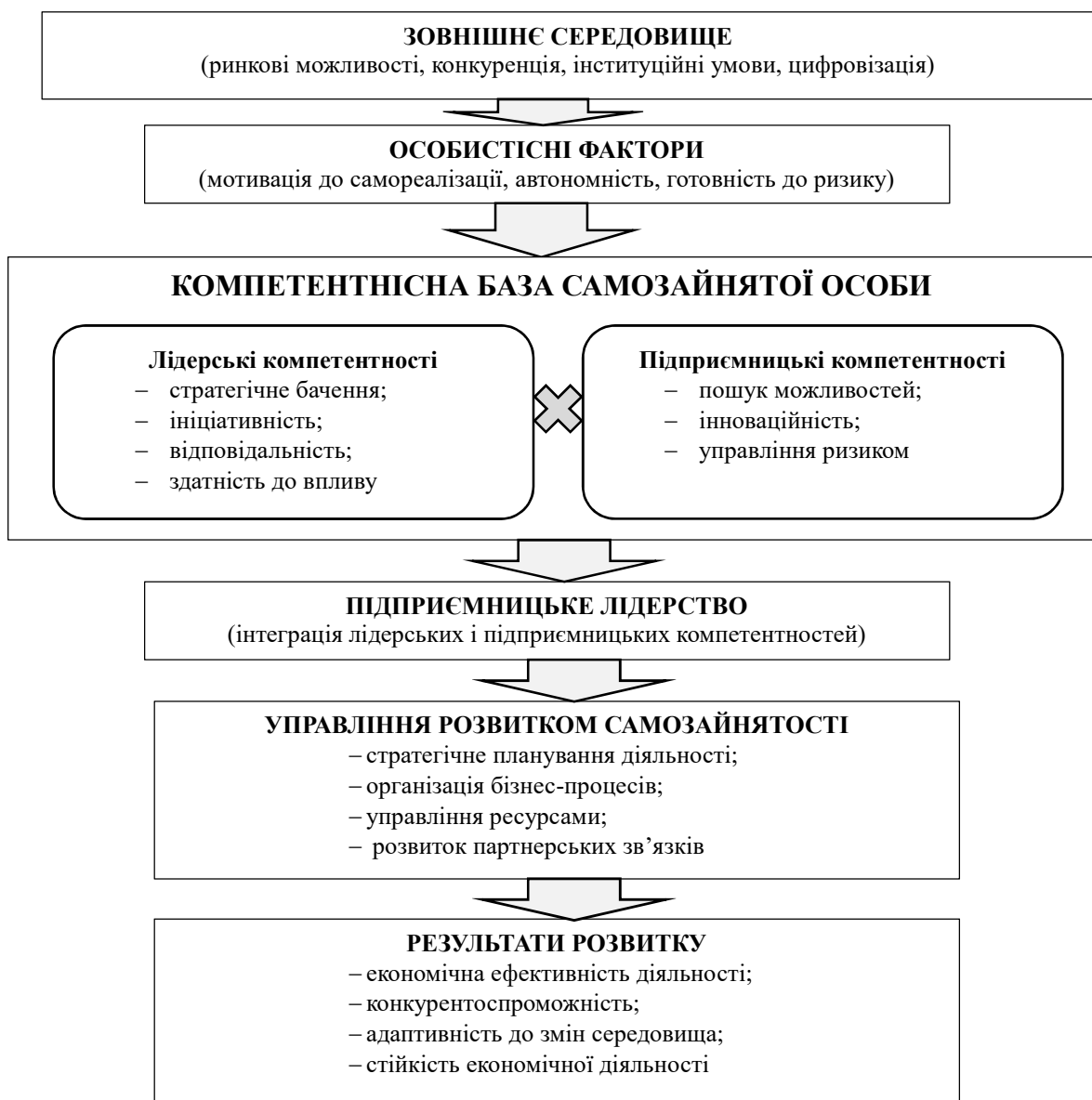

Рис. 1. Концептуальна модель інтеграції лідерства та підприємництва у системі управління розвитком самозайнятих осіб

Джерело: розроблено автором.

Запропонована модель ґрунтується на ідеї, що розвиток самозайнятості є результатом взаємодії особистісних характеристик індивіда, компетентнісного потенціалу та управлінських механізмів розвитку економічної діяльності. Центральним елементом цієї системи виступає підприємницьке лідерство, яке формується в результаті інтеграції лідерських і підприємницьких компетентностей [5; 6].

Запропонована модель демонструє, що розвиток самозайнятості є багаторівневим процесом, який формується під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх чинників.

На першому рівні моделі враховується вплив зовнішнього середовища, яке включає ринкові можливості, рівень конкуренції, інституційні умови розвитку підприємництва та процеси цифровізації економіки. Саме ці фактори формують умови функціонування самозайнятих осіб та визначають можливості для розвитку їх економічної діяльності.

Другий рівень моделі представлений особистісними факторами, до яких належать мотивація до самореалізації, прагнення до автономності та готовність до прийняття ризику. Ці характеристики формують основу підприємницької активності індивіда.

На третьому рівні формується компетентнісна база самозайнятої особи, що складається з двох взаємопов'язаних груп компетентностей – лідерських і підприємницьких. Їх інтеграція забезпечує формування підприємницького лідерства як ключового чинника ефективного управління індивідуальною економічною діяльністю.

Підприємницьке лідерство виступає центральним елементом моделі та визначає здатність самозайнятої особи ефективно організовувати власну діяльність, стратегічно планувати розвиток, використовувати ринкові можливості та забезпечувати стійкість економічної діяльності.

Реалізація підприємницького лідерства здійснюється через систему управління розвитком самозайнятості, яка включає стратегічне планування діяльності, організацію бізнес-процесів, управління ресурсами та розвиток

партнерських зв'язків.

У результаті формується економічна ефективність, конкурентоспроможність та адаптивність самозайнятих осіб, що забезпечує стійкий розвиток їх економічної діяльності в умовах динамічного ринкового середовища [6; 7; 10].

Таким чином, запропонована концептуальна модель дозволяє системно розкрити механізм інтеграції лідерства та підприємництва у процесі розвитку самозайнятості та може бути використана як теоретична основа для розроблення управлінських механізмів підтримки та розвитку самозайнятих осіб.

Ефективний розвиток самозайнятості потребує формування цілісної системи управління, яка поєднує розвиток лідерських якостей та підприємницьких компетентностей. У цьому контексті механізм управління розвитком самозайнятих осіб доцільно розглядати як сукупність організаційних, економічних та компетентнісних інструментів, спрямованих на підвищення ефективності індивідуальної економічної діяльності [3; 4].

Запропонований механізм ґрунтується на концепції підприємницького лідерства, відповідно до якої ефективність самозайнятості визначається інтеграцією лідерських якостей і підприємницьких компетентностей особи. Реалізація такого підходу передбачає послідовне проходження кількох взаємопов'язаних етапів розвитку економічної діяльності самозайнятої особи (Рис. 2).

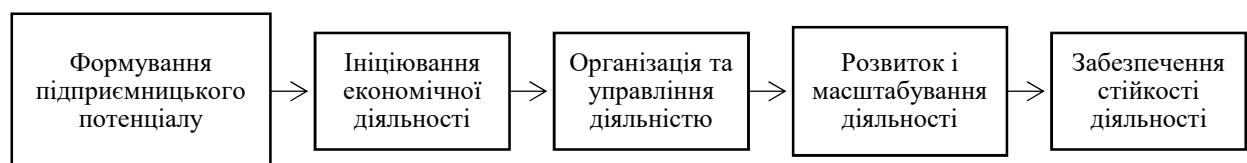

Рис. 2. Етапи механізму управління розвитком самозайнятості

Джерело: розроблено автором.

Як показано на Рис. 2, механізм управління розвитком самозайнятості включає п'ять послідовних етапів: формування підприємницького потенціалу, ініціювання економічної діяльності, організацію та управління діяльністю, розвиток і масштабування діяльності, а також забезпечення стійкості діяльності. Реалізація кожного з цих етапів передбачає використання відповідних управлінських інструментів і сприяє поступовому розвитку підприємницького лідерства самозайнятої особи.

1. Формування підприємницького потенціалу. На цьому етапі відбувається розвиток особистісних характеристик та базових компетентностей, що формують основу майбутньої підприємницької діяльності. Основними завданнями є формування підприємницького мислення, розвиток лідерських якостей, підвищення рівня професійної компетентності та готовності до самостійної економічної діяльності [5; 7]. Інструментами реалізації виступають освітні програми з підприємництва, тренінги з розвитку управлінських і комунікаційних навичок, а також формування підприємницької мотивації.

2. Ініціювання економічної діяльності. На цьому етапі відбувається перехід від формування потенціалу до практичної реалізації підприємницьких ідей. Самозайнята особа визначає напрями економічної діяльності, аналізує ринкове середовище та формує базову модель власної діяльності. Основними інструментами виступають аналіз ринкових можливостей, розроблення бізнес-ідей, планування діяльності та оцінювання підприємницьких ризиків.

3. Організація та управління діяльністю. Цей етап передбачає безпосередню організацію економічної діяльності та формування ефективної системи управління ресурсами. Важливу роль відіграють лідерські компетентності, що забезпечують здатність до самоорганізації, управління процесами та ефективної взаємодії з клієнтами і партнерами [1; 7]. Основними інструментами виступають організація бізнес-процесів,

управління фінансовими та матеріальними ресурсами, формування ділових зв'язків і використання цифрових технологій у діяльності.

4. Розвиток і масштабування діяльності. На цьому етапі самозайнята особа спрямовує діяльність на розширення економічних можливостей, підвищення конкурентоспроможності та впровадження інновацій. До ключових інструментів належать впровадження інноваційних рішень, розширення ринків збуту, підвищення якості продукції або послуг та розвиток партнерських відносин [3; 10].

5. Забезпечення стійкості діяльності. Завершальний етап механізму спрямований на забезпечення довгострокової стабільності економічної діяльності самозайнятої особи. Він передбачає адаптацію до змін ринкового середовища, управління ризиками та стратегічне планування розвитку. Основними інструментами виступають стратегічне планування діяльності, диверсифікація економічної діяльності, підвищення адаптивності до змін середовища та постійний розвиток професійних компетентностей [5; 6].

Таким чином, запропонований механізм управління розвитком самозайнятості дозволяє системно поєднати розвиток лідерських якостей і підприємницьких компетентностей, що забезпечує формування підприємницького лідерства як ключового чинника ефективної самозайнятості. Його реалізація сприяє підвищенню економічної ефективності діяльності самозайнятих осіб, розширенню можливостей їх професійного розвитку та зміцненню конкурентних позицій у ринковому середовищі.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Розвиток самозайнятості в сучасних економічних умовах потребує формування управлінських підходів, що поєднують лідерські якості та підприємницькі компетентності. Їх інтеграція формує підприємницьке лідерство як важливий фактор ефективної організації індивідуальної економічної діяльності, підвищення конкурентоспроможності самозайнятих осіб та забезпечення стійкості їх професійного розвитку в умовах

динамічного ринкового середовища. Запропоновані концептуальні підходи можуть бути використані як теоретична основа для вдосконалення управління розвитком самозайнятості та формування механізмів підтримки підприємницької активності населення.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з поглибленням теоретичних підходів до інтеграції лідерства та підприємництва у системі управління розвитком самозайнятості, а також із розробленням методичних інструментів формування підприємницького лідерства в умовах трансформації сучасної економіки.

Література

1. Stogdill R. M. Personal factors associated with leadership: a survey of the literature. *The Journal of Psychology*. 1948. Vol. 25, No. 1. P. 35–71.
2. Burns J. M. *Leadership*. New York : Harper & Row, 1978. 530 p.
3. Drucker P. F. *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*. New York : Harper & Row, 1985. 277 p.
4. Stevenson H. H., Jarillo J. C. A paradigm of entrepreneurship: entrepreneurial management. *Strategic Management Journal*. 1990. Vol. 11. P. 17–27.
5. Gupta V., MacMillan I. C., Surie G. Entrepreneurial leadership: developing and measuring a cross-cultural construct. *Journal of Business Venturing*. 2004. Vol. 19, No. 2. P. 241–260.
6. Kuratko D. F. Entrepreneurial leadership in the 21st century. *Journal of Leadership and Organizational Studies*. 2007. Vol. 13, No. 4. P. 1–11.
7. DeRue D. S., Nahrgang J. D., Wellman N., Humphrey S. E. Trait and behavioral theories of leadership: an integration and meta-analytic test of their relative validity. *Personnel Psychology*. 2011. Vol. 64, No. 1. P. 7–52.
8. Данилевич Н. М., Іванюк В. О. Еволюція теорій лідерства як показник формування ефективного лідерства в організації. *Ефективна економіка*. 2024. № 6.

URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4031/4066> (дата звернення: 06.03.2026).

9. Чорний А. В. Сучасні теорії лідерства: загальний огляд та структурна модель. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія Економіка*. 2018. № 9 (37). С. 78–84.

10. Ситник І. П., Струнгар А. В., Гловацький Д. В. Інноваційні технології та розвиток підприємництва у сучасному світі. *Ефективна економіка*. 2024. № 6.

URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3996/4031> (дата звернення: 06.03.2026).

11. Касич А. О. Джура А. М. Стартапи як форма підприємницької діяльності: поняття, значення, зарубіжний досвід. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 2. С. 24–31. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.2.24](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.2.24)

References

1. Stogdill, R.M. (1948), “Personal factors associated with leadership: a survey of the literature”, *The Journal of Psychology*, vol. 25, no. 1, pp. 35–71.
2. Burns, J.M. (1978), *Leadership*, Harper & Row, New York, USA.
3. Drucker, P.F. (1985), *Innovation and Entrepreneurship: Practice and Principles*, Harper & Row, New York, USA.
4. Stevenson, H.H. and Jarillo, J.C. (1990), “A paradigm of entrepreneurship: entrepreneurial management”, *Strategic Management Journal*, vol. 11, pp. 17–27.
5. Gupta, V., MacMillan, I.C. and Surie, G. (2004), “Entrepreneurial leadership: developing and measuring a cross-cultural construct”, *Journal of Business Venturing*, vol. 19, no. 2, pp. 241–260.
6. Kuratko, D.F. (2007), “Entrepreneurial leadership in the 21st century”, *Journal of Leadership and Organizational Studies*, vol. 13, no. 4, pp. 1–11.

7. DeRue, D.S., Nahrgang, J.D., Wellman, N. and Humphrey, S.E. (2011), “Trait and behavioral theories of leadership: an integration and meta-analytic test of their relative validity”, *Personnel Psychology*, vol. 64, no. 1, pp. 7–52.

8. Danylevych, N.M. and Ivaniuk, V.O. (2024), “Evolution of leadership theories as an indicator of effective leadership formation in the organization”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 6, available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4031/4066> (Accessed 6 March 2026).

9. Chorny, A.V. (2018), “Modern leadership theories: general overview and structural model”, *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu Ostrozhka akademiia. Seriia Ekonomika*, vol. 9(37), pp. 78–84.

10. Sytnyk, I.P., Strunhar, A.V. and Hlovatskyi, D.V. (2024), “Innovative technologies and entrepreneurship development in the modern world”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 6, available at: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3996/4031> (Accessed 6 March 2026).

11. Kasych, A.O. and Dzhura, A.M. (2019), “Startups as a form of entrepreneurial activity: concept, significance and foreign experience”, *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 2, pp. 24–31. DOI: 10.32702/2306-6814.2019.2.24.

Отримано редакцією журналу / Received: 09.03.26

Прорецензовано / Revised: 13.03.26

Схвалено до друку / Accepted: 20.03.26